Matti Mäkelä 16.10.2020 101/20/L/A

Eduskunta
Maatalousjaosto
kaisa.iso-sipila@eduskunta.fi

Asiantuntijalausunto eduskunnan maatalousjaostoon pe 23.10.

Hallituksen esitys eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2021 – HE 146/2020 vp

Pyydettynä lausuntona valtion talousarviosta vuodelle 2021 Metsäteollisuus ry toteaa kestävän metsätalouden ja puun hankinnan näkökulmasta seuraavaa:

1. Yleisiä näkemyksiä talousarvioesityksestä metsien ja väyläverkon osalta

Aktiivinen metsätalous luo edellytyksiä metsäteollisuuden olemassaololle ja kasvulle. Siten se on myös koko Suomen kansantaloudelle äärimmäisen tärkeä työn ja toimeentulon sekä vientitulojen mahdollistaja. Metsätalouden ja metsäteollisuuden merkitystä on vaikea korostaa liikaa Suomen nykyisessä taloustilanteessa.

Metsätalous kytkeytyy myös vahvasti ilmastopolitiikkaan, joka on keskeinen hallituksen prioriteetti. Metsäteollisuus laati keväällä 2020 työ- ja elinkeinoministeriön toimeksiannosta toimialaansa koskevan ilmastotiekartan, jonka yhtenä osa-alueena oli metsien hoito ja metsien hiilensidonnan hyötyjen kuvaus. Metsiä koskeva osa-alue laadittiin yhteistyössä MTK:n kanssa.

Ilmastotiekartassa Luonnonvarakeskuksen laatiman metsänhoitoskenaarion keskeinen johtopäätös on, että Suomessa metsien hiilivaraston kasvu voidaan turvata aikaisempien vuosien kulmakertoimella ja samaan aikaan kasvattaa puunkäyttöä globaalien megatrendien siivittämänä. Skenaarion toteutuminen edellyttää kuitenkin nykyistä aktiivisempaa ja metsien kasvua lisäävää metsien hoitoa, laajojen metsätuhojen ennaltaehkäisyä sekä esimerkiksi metsäpinta-alan vähenemisen pysäyttämistä.

Talousarvioesityksen sisältämällä julkisella panostuksella on merkittävä vaikutus siihen, miten metsänomistajia aktivoidaan metsänhoitoon. Erityisesti metsätalouden kannustejärjestelmän ja joutoalueiden metsityksen kannusteet ovat tärkeitä metsäpoliittisia instrumentteja, joiden riittävä rahoitus tulee turvata. Myös maankäyttösektorin ilmastotoimenpiteiden kokonaisuus on tärkeä, mikäli rahoitusta kohdennetaan tukemaan metsäalan edellytysten kasvua. Lisäksi talousarviolla tulee varmistaa riittävä rahoitus tutkimukseen ja hallintoon.

Metsäteollisuus käyttää kattavasti Suomen väyläverkkoa, ja logistiikan toimivuus on yksi kilpailukyvyn perusedellytys. Toimialan kuljetuksista Suomessa noin 75 % on tie-, ja loput pääosin rautatiekuljetuksia. Kuljetusketjun alkupäässä iso osa kuljetuksista on alemmalla tiestöllä mukaan lukien yksityis- ja metsätiet, ja raakapuuta kulkee paljon myös vähäliikenteisillä radoilla. Vientiin tuotannosta menee yli 70 %, ja merikuljetusten osuus viennistä on yli 90 %.

Matti Mäkelä 16.10.2020 101/20/L/A

2. Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonala

2.1. Tuki puuntuotannon kestävyyden turvaamiseen

Talousarvioesityksessä ehdotetaan puuntuotannon kestävyyden turvaamiseen eli metsänhoitoon ja perusparannustöihin 53,23 miljoonan euron rahoitusta vuodelle 2021. Kolmen miljoonan euron lasku talousarvioesityksessä on Metsäteollisuus ry:n mielestä pettymys. Kokonaisrahoituksen lasku ei saa muodostua metsissä tehtävän työn pullonkaulaksi.

Metsäteollisuus ry muistuttaa, että kuluvana vuonna useiden työlajien suoritemäärät ovat kasvussa. Siten metsäteollisuus katsoo, että esitetyn rahoituksen riittävyyttä tulee seurata tarkasti ja ryhtyä tarvittaessa lisätalousarvioiden avulla toimenpiteisiin rahoituksen turvaamiseksi vuonna 2021.

Erityisesti nuoren metsän hoidon ja pienpuun keräämisen tuen merkitys korostuu ensi vuonna merkittävästi, mikäli turpeen verotus kohoaa budjettiriihessä esitetyllä tavalla. Pienpuun tarjonnan edistäminen on yksi keino, jolla hallitus voi ehkäistä jalostuskelpoisen ainespuun ohjautumista lämmön ja sähkön tuotantoon.

Metsäteollisuus toteaa, että etenkin metsäteiden perusparannusten suoritemäärät ovat olleet viime vuosina huomattavasti tarvetta alhaisemmalla tasolla. Kuluvana vuonna metsätiehankkeiden toteutusta on lisäksi vähentäneet myös COVID-19 -rajoitukset, jotka ovat estäneet tai lykänneet tiekuntien päätöksentekoa. Rajoitusten poistuessa työmäärien voidaan olettaa kasvavan.

2.2 Metsäluonnon hoidon edistäminen

Metsäluonnon hoidon edistämiseen esitetään noin kahdeksan miljoonan euron määrärahaa vuodelle 2021. Määrärahaan korotus on tarpeen, jotta ohjelmalle asetetut tavoitteet voitaisiin saavuttaa maa- ja metsätalousministeriön osalta määräaikaan mennessä.

2.3 Luonnonvara- ja biotalouden edistäminen

Talousarvioesityksessä momentille ehdotetaan myönnettäväksi 43,45 miljoonaa euroa, josta yli 35 miljoonaa euroa osoitetaan maankäyttösektorin ilmastotoimenpiteisiin. Rahoitus on merkittävä, ja sen kohdentamista tulee valmistella harkiten. Metsäteollisuus ry katsoo, että määrärahalla tulee edistää erityisesti kansallisen metsästrategian toimeenpanoa soveltuvin osin sekä toimenpiteitä metsien kasvun lisäämiseksi. Metsäteollisuus ry korostaa, että määrärahaa ei tule käyttää metsien hiilen sidonnan ja varastojen markkinoiden pilotteihin.

2.5 Tuki joutoalueiden metsitykseen

Metsäteollisuus ry:n mielestä metsittämisen kannusteet ovat tärkeä osa Suomen ilmastopolitiikkaa. Joutoalueiden metsittämisen tuki on vasta eduskuntakäsittelyssä, joten Metsäteollisuus ei arvioi esitetyn rahoituksen tasoa suhteessa tarpeeseen.

Metsäteollisuus kuitenkin korostaa, että Suomen tulisi asettaa tavoitteeksi metsäpinta-alan vähenemisen pysäyttäminen.

2.4 Valtionapu Suomen metsäkeskukselle

Talousarvioesityksessä ehdotetaan Suomen metsäkeskukselle myönnettäväksi 42,17 miljoonaa euroa, joka nostaisi rahoitusta kuluvaan vuoteen verrattaessa noin kolmella miljoonalla eurolla. Metsäteollisuus ry:n näkemyksen mukaan esitetty korotus on perusteltu tarvittavien tietojärjestelmäuudistusten vuoksi.

3. Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonala

3.1 Väylien kunnossapidon rahoitus

Hallituksen esitys vuoden 2021 talousarvioksi sisältää perusväylänpidon momentilla 300 miljoonan euron lisärahoituksen korjausvelan vähentämiseksi. Ehdotus on erittäin kannatettava. Korjausvelan vähentäminen on perusteltua niin teollisuuden kuin muunkin yhteiskunnan näkökulmasta.

Rahoitusta on tärkeää kohdentaa riittävästi myös alempiasteisille väylille ja yksityisteille. Kiertoteille joutuminen lisää kustannuksia, viivästyttää kuljetuksia ja lisää polttoaineen kulutusta ja päästöjä. Väyläviraston vuonna 2019 valmistuneen selvityksen mukaan päällysteiden epätasaisuus voi vierintävastuksen kasvun myötä nostaa polttoaineen kulutusta 10 %. Teiden kunnon parantaminen vähentää päästöjä jopa 5 %, raskaalla liikenteellä vielä enemmän. Lisäksi tiegeometrian parantaminen vähentää päästöjä parhaimmillaan 20 %. Väylien kunnossapito tuleekin nähdä ympäristötekona.

3.2 Yksityisteiden rahoitus

Yksityisteiden kunnossapitoon ja parantamiseen esitetään 13 miljoonaa euroa vuodelle 2021, kun kuluvana vuonna yksityistieavustusten taso on 20 miljoonaa euroa. Suunta on väärä ja vaatii muutosta. Riittävä rahoitustaso olisi 40 miljoonaa euroa vuodessa.

Metsäteollisuus ry

Timo Jaatinen
toimitusjohtaja